

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 111.

Duminică 19 (31) Maiu

1885.

Brașov, 18 (30) Maiu 1885.

Autorul „de ocaziune” Max Wirth, spune la pag. 9-a a cărții sale descriind comorile Ungariei, „că constituțiunea comitatelor ungare e cea mai liberală instituțiune de pe fața pământului și că dintre toate țările din lume numai Ungaria s'ar apropia de self-governementul liberal engles.”

Noi, cei ce trăim de mai bine de optzeci-șase ani sub multă lăudatul regim ungar, n'am s'ăm s'ămțit de loc până astăzi binefacerea libertății maghiare. În prigonire, în suferință, în nimicire a tot ce nu face parte din nobila rasă stăpânitoare, e adevărat că nu există în lume un curent mai sofistic și mai despot decât cel „mult liberal”, ce domnesce și în comitatele Ungariei și ale Transilvaniei.

Fișpanii (prefecții) în comitate (județe) se joacă cum le place cu autonomia comitatelor. Pe lângă că impun limba maghiară în toate afacerile publice și particulare ale județului, dăr în ceea ce privește afacerile autonome ale comunei solgăbirului (subprefectul) e autocrat și se folosese cu prisosință de puterea nemărginită a gendarmului, care culminează în cuvintele: „așa ve poruncesc, așa se faceți!”

Nu e de mult de când am arătat cetitorilor noștri cele petrecute în comitatul Solnoc-Doboca, sub conducerea voinicului Banffy și de că mai revenim astăzi, o facem pentru de a prezenta cetitorilor o ilustrațiune a mult lăudatului self-governement dela noi din țară, despre care susține Max Wirth, că s'ar apropia în liberalism de cel engles.

Eacă ce scrie diarul lui Kossuth „Egyet-értés” în numărul său dela 22 Maiu a. c.

„Adunarea generală a comitatului Solnoc-Doboca ținută la 11 ale curente a fost liniștită până în momentul, când valahul Andreiu Medan a propus a se înainta o reprezentațiune la ministerul de interne, în care se se ceră ca numele proprii de botez și de familie ale Românilor să fie cu numirea lor originală indicate în scriptele oficiale maghiare. Mai mulți valachi au susținut în limba română propunerea și unul din ei a mers atât de departe încât a declarat maghiarisarea numelor române ca ilegală și ca siluire și a dăsu că acesta ilegalitate și siluire ar ațită poporul la revoluțiune. Adunarea a luat un caracter sgomotos și președintele, adevărat fișpanul, a fost nevoit ca cu putere armată să dea afară din sala ședinții pe un valah candidat de popiă.”

Am dori acum să ne spună vestitul autor Max Wirth, în fața celorlalte descrieri mai sus de un diar maghiar, de că Englesii înțeleg astfel self-governementul ca chiar și numele Irlandezilor să le schimosească, încât să dispară orice urmă a libertății individuale, a autonomiei comunale și județene în Irlanda, cum procedu Ungurii în Transilvania?

Acest soi de „self-governement liberal”, care nu suferă ca cetățenii statului să și porțe în deplină libertate nici măcar numele ereditat dela moși și strămoși se poate afla numai în Ungaria. În toate celelalte țări, chiar și în cele ce nu trec în rândul țărilor civilizate, este respectată libertatea individului de a și da și de a purta numele, care îi convine mai bine.

De că Maghiarii sunt așa da liberali, cum

susține Max Wirth, atunci nu înțelegem acest lucru, nu pricepem de ce lasă a fi întrecuți pe țărâmul adevăratului liberalism și democratism de acel popor, despre care susține totu densul, că ar fi „egal în cultură cu Țigani.”

Un exemplu:

Tochmai în zilele aceste se ține la Clușiu sinodul bisericii reformate maghiare din Transilvania și, după cât aflăm chiar din diarele maghiare, la acest sinod vor lua parte și delegații preoților reformați maghiari din România.

Guvernul din Bucuresci, care respectă în adevăr libertatea cultelor, nu vede în participarea preoților maghiari din România la sinodul din Clușiu o periclitare a integrității statului român.

Superintendenții din Clușiu exercită o deplină autonomie eclesiastică asupra preoților și bisericii reformate din România și ministerul cultelor din România îi lasă în voia liberă de a lucra după cum cred de cuviință neîntrebuințându nici chiar dreptul de „jus circa sacra”, ce i-lu acorda potestatea de stat.

De asemenea libertate și autonomie se bucură și catolicii din statul vecin.

Ce ar dice conlocuitorii noștri unguri, când preoții noștri români ar lua parte de drept și de fapt la sinodul din Bucuresci, când preoții noștri români ar sta sub supravegherea și disciplina metropolitului din Bucuresci, după cum stau preoții reformați și catolici din România sub potestatea episcopilor maghiari cu domiciliul în afară de România?

În cazul acesta conlocuitorii noștri maghiari ar striga fără îndoială în lumea largă, că preoții români distrug „idea de stat maghiar” și d. Wirth ar scrie pe nemșese, că abuzăm de „libertățile instituțiilor faimosului self-governement maghiar.”

Situațiunea cabinetului Gladstone.

Despre acesta cetim un articol interesant în diarul vienez „N. Fr. Presse” din care reproducem părțile principale. Mai întâi „Presse” arată, că opozițiunea actuală englesă, când a vădit, că un război mare cu Rusia pentru dominațiunea britanică în Asia nu se mai poate ocoli, n'a făcut cabinetul actual opozițiune, nici n'a făcut capital politic din greșele politice ale guvernului, ci c'un adevărat patriotism, în fața pericolului estern, a votat credințele ce le-a cerut ministrul deși opozițiunea nu putea încuvința politica lui Gladstone nici în Asia nici în Egipt.

După ce s'a mai depărtat puțin pericolul războiului, opozițiunea conservativă l'a făcut pe Gladstone, ca să mai asude câteva ore, dăr opozițiunea nu i-a putut strica nimica. În contra tuturor așteptărilor continentale, că bătrânul diplomat se va retrage, totu stă încă cu țaria la guvern. Lumea credea, că sentimentul național engles se va revolta vădend că leul britanic se retrage cu desăvârșire dinaintea pajorei ruse. Sentimentul național engles s'a espectorat numai în unele articule de diare și lordul Gladstone a rămas totu la cârmă. Măxima aceea, că fără de voia Angliei în Europa nu se descarcă nici un tun, de mult s'a îngropat cu Palmerston și de mult s'a dat uitării. De când a învitat imperiul german nu mai pute dice Anglia așa ceva și Gladstone, de când se află la cârmă a arătat Englesilor, că cu acele vorbe nu se mai poate face parade. Când au bombardat Alexandria se arată curajos, era dinaintea Germaniei și a Rusiei s'a retras frumos. Din cestiunea afganistană se pare,

că s'a ales cu acea învățătură, că este mai bine ca Anglia să susțină relațiuni amicale cu Germania. Din această cauză a trimes Gladstone pe lordul Rosebery la Berlin pentru ca să câștige din nou pentru Anglia pe principele Bismarck.

Acum după ce Gladstone a trecut cu mari greutate prin toate pericolele, ar crede omul, că elu poate aștepta deschiderea parlamentului în totă liniștea și totu nu este nicidecum așa. A scăpat de-o grijă și de-o nevoie când etă, că vine altă pacoste pe capul lui: cestiunea Irlandei, care a produs chiar în cabinetul lui Gladstone o mare desbinare, pentru că membri radicali din cabinet Chamberlain și Dilke nu află nicidecum compatibil cu liberalismul și cu constituționalismul englesesc, ca o parte integrantă din Anglia să se guverneze prin legi excepționale seu despotice și ei pretind ca să se caseze acele legi marțiale pentru Irlanda. Ei nu se sprijinesc numai pe ideile lor liberale, ci arată, că crimele politice și agrare s'au imputat tare în Irlanda și de aceea măsurile excepționale nu mai pot ave rațiune de a se manține. Este într'adevăr o contradicțiune flagrantă, ca un minister liberal, al cărui șef s'a interesat totă viața pentru sôrtea popoșilor asuprite, a treia parte din țara sa proprie să o guverneze după un sistem reacționar.

Dar este întrebarea de că e bine de a introduce în Irlanda constituțiunea englesă în totă forma. Vice-regele lordul Spencer negă cu totu deadinsul acesta. Elu conjură ministerul să nu facă nici o reformă în administrațiunea actuală. Elu susține, că tocmai măsurile excepționale au imputat omorurile agrare și de aceea nu este bine, ca ministerul să le caseze. Opozițiunea colegilor lui Gladstone poate să fie pentru densul fatală. De nu se va învoi Gladstone cu părerea lor atuncea ei vor eși din ministeriu și cu partida lor vor înmulți opozițiunea așa, că este întrebarea, că atunci va mai dispune Gladstone de o majoritate în parlament? Gladstone poate să cadă din cauza Irlandei pre ușor, pentru că și până aci au scăpat de multeori numai o majoritate, dăr acuma, când îl părăsesc chiar colegii săi, cari încă dispun de un grup de deputați, forte ușor se poate întâmpla să cadă dela ministeriu, pentru că astăzi și ceealaltă opozițiune va face capital politic din slăbiciunea cabinetului, ca în ori-care altă țară constituțională europeană.

SCRILE ȚILEI.

Un circular al mitropoliei din Sibiu face cunoscut, că termenul pentru depunerea examenului de calificatiune s'a fixat pe 1 (13) Iuliu și zilele următoare. Cererile pentru admitere la depunerea examenului se așternu consistorului prin oficiile protopresbiterale până la 15/27 Iuliu, și sunt a se instrui cu carte de botez, testimoniu despre studiile percurse, despre praca învățatâ și succesul sub decursul acesteia, atestat dela antistia comunală vidimat și de oficiul parochial despre purtarea morală. Taxa de examen de 10 fl. se va alătura la cerere; cei ce vor dovedi, că sunt lipsiți, vor fi scutiți de taxă.

—0—

Programul convenirei reuniunii române de cântări, ce se va executa Duminică 19 Maiu v. în sala Hotelului Nr. 1, este următorul: 1. C. M. Weber »Rugăciunea din opera Freischütz» cor de dame și bărbați. 2. Beethoven »Sonata C-dur» partea I-mă piano solo. 3. I. Mureșianu »Doina iubirei» cor de dame și bărbați cu solo sopran și tenor. 4. * * * a) Doina răsunării b) Argeșul, ambele arangiate de I. Mureșianu solo bariton. 5. I. Mureșianu »Baladă românească Nr. I.» cor de dame și bărbați. 6. Declamațiune »Visul lui Stefan» poesiă de Bolintineanu. 7. G. Rossini »Corul Nr. 6 din opera Guillaume Tell» cor de dame și bărbați.

—0—

»Sieb. deutsch. Tgbl.» e informat, că în Cohalm se va înființa o școlă de stat, fiind ajutat inspectorul scolar în executarea acestui plan și de »conducătorul» Românilor de acolo Lungu, și de învățătorul român

ASSICURAZIONI GENERALI - BILANZ pro 1884.

Gewinn- und Verlust-Rechnung der Bilanz A) (1884)

Table with columns: Benennung der Post, Einnahmen, Ausgaben, and various sub-items for insurance operations.

Gewinn- und Verlust-Conto der Bilanz B) Lebensversicherungs-Abtheilung (1884)

Table with columns: Benennung der Post, Einnahmen, Ausgaben, and various sub-items for life insurance operations.

VERMÖGENSSTAND DER ASSICURAZIONI GENERALI am 31. December 1884

Table with columns: ACTIVA (A, B, Total) and PASSIVA (A, B, Total), detailing assets and liabilities.

Central-Direktion der k. priv. Assicurazioni Generali in Triest: Dr. I. Maurogonato, Baron Jos. v. Morpurgo, Ambr. Baron v. Ralli, v. Segrè, Dr. R. Calabi, Leop. v. Goldschmidt. General-Secretaire: Marco Bosso. General-Agentenschaft für Ungarn in Budapest: im Hause der Anstalt, Dorotheagasse Nr. 10.

Dări de semă detaliate și însemnări despre păgubi stau spre dispoziția la subsemnata agentură din Brașov. Totu acolo se poate lua ori ce informațiuni și face asigurări în contra focului, grindinei și pe viață cu condițiunile cele mai culante și premiile cele mai efitine.

Cursulu pieței Brașov... Banconote românesce... Argint românesc... Napoleon-d'or... Lire turcesce... Imperiali... Galbeni... Scrierile fonc. Albina... Ruble Rusesci... Discontul... 7-10 % pe an.

AVISU despre Deschiderea băilor din Scheiu ce se află din sus de băile de abur, în numin grădina a lui Vasilache, proprietatea D-lui A. Popovici, provădate cu bai calde de p tină, două bisenuri, duș și băi reci, cunoscute ca foră plăcute, și la cari cu începeră dela 1 Iunie st. n. învitată p onor. publică pentru la o căl mai numerosă cercetare. Administrațiune

Toaletes și de casă... Kovácsnai & Keresztesy... Comande din provincie... se execută punctual... Mantale de plôie, Jaquete și Mantile după cea mai nouă modă... se confecționează de grabă și cu prețuri moderate

Zambach și Gavora... Fabrică de vestminte și recușite bisericesc... de rită latină și grecă... în Budapeștă, strada Vătlui, Văci uteda Nr. 17. altariu, potiruri, Pie tohlebica, cădelnițe, Pacificalt, candel de altar, policandre pentru biserică, Ripe, Chivotu, cărți de Evangeliă etc.



Revolveru (Ecritoir) cu 1 fl. Ceva ne mai pomenitu până acuma în istoria anunțurilor, oferit eu pentru întâia dată on. publică. Eu dau adevă unu revolveru în mărima naturală pentru 9 patrone mm. cu pată, țevă și casa neagră pentru 6 patrone, poliată fină și nichelată, numai cu 1 fl. Acestu revolveru minunat este decorat nu numai pentru salonul milionarului, ci și pentru cea mai simplă locuință din clasă mijlocie. Elu conține o cerusă (crayon, Bleistift) unu păstrătoru de condeie și unu cutiașu de o construcțiune rară și frumoasă. De observat. Nu vè speriați de această mică cheltuială și comandați câtă mai iute, nu mai am multe în deposit și v'asigură că decă veți posedea un asemenea revolveru nu'l veți mai da nici cu 50 fl. Trimiterea prin remburse seu cu ban gata prin firma: HECHT Komissions- und Importhaus in WIEN, INNERE STADT, KOLOWRAT-RING Nr. 9.